

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

31 iulie 2013

mun. Chișinău

Colegiul penal în componență :

președinte – Constantin Gurschi,

judcători – Andrei Harghel și Galina Stratulat,

examinînd admisibilitatea în principiu a recursului în anulare declarat de Ghenadie Talmațchi și SRL „Ostalagro”, în persoana administratorului Valentin Osoianu, SRL „Avinion Com” în persoana administratorului Andrei Filimonov, împotriva încheierii judecătorului de instrucție a Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău din 18 februarie 2013,

C O N S T A T Ă :

1. La 19 noiembrie 2009, SRL „Ostalagro” a înaintat o plîngere la CCCEC privind pornirea urmăririi penale în privința cet. Petrea V., administrator al SRL „AGRO-MONDIAL”, conform semnelor constitutive ale infracțiunii prevăzute de art. 191 alin. (5), 244, 335 Cod penal.

2. La 23 decembrie 2009, SRL „Avinion-Com”, s-a adresat cu o plîngere similară către CCCEC privind pornirea urmăririi penale în privința lui Petrea V., administrator al SRL „AGRO-MONDIAL”, conform semnelor constitutive ale infracțiunii prevăzute de art. 191 alin. (5), 244, 335 CP.

3. La 29 martie 2010, de către DGUP a CCCEC a fost pornită cauza penală nr. 2010036230, pe faptul delapidării averii străine, comise de către administratorul SRL „AGRO-MONDIAL” - Petrea V., infracțiune prevăzută de art. 191 alin. (5) CP.

4. La 16 septembrie 2011, Procuratura Anticorupție a dispus începerea urmăririi penale în privința administratorului SRL „AGRO-MONDIAL” - Petrea V., pe faptul abuzului de serviciu comis de o persoană care gestionează o organizație comercială, care prin acțiunile sale a cauzat daune în proporții considerabile intereselor publice, drepturilor și intereselor ocrotite de lege a persoanelor fizice și juridice, infracțiune prevăzută de dispoziția art. 335 alin. (1) CP.

5. Prin ordonanța Prim-adjunctului Procurorului General, Andrei Pîntea, din 18 ianuarie 2012, cauza penală nr. 2011978143 a fost retrasă de la organul de urmărire penală al CCCEC și transmisă pentru continuarea urmăririi penale, organului de urmărire penală a CGP mun. Chișinău, conexînd cauza penală nr. 2011978143, la cauza penală nr. 2010036230, cu atribuirea numărului unic de evidență 2010036230.

6. La 27 septembrie 2011, prin ordonanța procurorului secției exercitare și conducere a urmăririi penale în procuratura mun. Chișinău, O. Baci, a fost încetată urmărirea penală pe cauza nr. 2010036230, din motivul lipsei în acțiunile administratorului societății

comerciale „AGRO-MONDIAL” SRL, Petrea V., a elementelor constitutive ale vreunei infracțiuni.

7. Ordonanța nominalizată, a fost contestată de petiționar în baza art. 299/1 CPP, la procurorul ierarhic superior, iar prin ordonanța procurorului adjunct al Procurorului municipiului Chișinău, V. Lupu, din 13 octombrie 2011, plângerea a fost respinsă ca neîntemeiată.

8. Ulterior, ordonanțele respective au fost contestate la judecătorul de instrucție. Prin încheierea judecătoriei Rîșcani mun. Chișinău din 28 decembrie 2011, s-a admis parțial plângerea avocatului I. Selchin în interesele societății comerciale „Ostalagro” SRL, ca fiind întemeiată, s-a declarat nulă ordonanța din 27.09.2011, de încetare a urmăririi penale pe cauza penală nr.2010036230 emisă de procurorul în procuratura mun. Chișinău, O. Baci și ordonanța procurorului din 13.10.2011, de respingere a plîngerii petiționarului, cu reluarea urmăririi penale și expedierea cauzei procurorului municipiului Chișinău, pentru organizarea efectuării urmăririi penale suplimentare și lichidarea încălcărilor depistate.

9. La 07 noiembrie 2012 prin ordonanța procurorului în procuratura mun. Chișinău, O. Baci, s-a dispus, repetat, încetarea urmăririi penale pe cauza penală nr.2010036230 din motivul lipsei în acțiunile administratorului SRL „AGRO-MONDIAL” - Petrea V. a elementelor constitutive ale vreunei infracțiuni.

10. Ordonanța respectivă fost contestată de petiționar în baza art. 299/1 CPP, procurorului ierarhic superior, iar prin ordonanța din 14 decembrie 2012, procurorul V. Lupu, a respins ca neîntemeiată plângerea petiționarului.

11. Nefiind de acord cu ordonanțele din 07 noiembrie 2012, de încetare a urmăririi penale pe cauza penală nr. 2010036230, emisă de procurorul în procuratura mun. Chișinău, O. Baci, precum și, cu ordonanța procurorului, V. Lupu, din 14 decembrie 2012, de respingere a plîngerii avocatul I. Selchin în interesele persoanelor juridice: „Ostalagro” SRL, „Avinion-Com” SRL și a lui Ghenadie Talmațchi, în temeiul art. 313 CPP, petiționarii le-au atacat la judecătoria Rîșcani, mun. Chișinău, solicitînd declararea nulă a ordonanțelor contestate, cu reluarea urmăririi penale în cauza respectivă.

12. Prin încheierea judecătorului de instrucție a Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău din 18 februarie 2013, s-a respins, ca inadmisibilă, plângerea avocatului I. Selchin în interesele persoanelor juridice: „Ostalagro” SRL, „Avinion Com” SRL și a lui Gh. Talmațchi, privind declararea nulă a ordonanței din 07 noiembrie 2012 prin care s-a dispus încetarea urmăririi penale pe cauza penală nr. 2010036230, emisă de procurorul în procuratura mun. Chișinău, O. Baci, precum și, a ordonanței Adjunctului procurorului municipiului Chișinău, V. Lupu, din 14 decembrie 2012, prin care s-a respins plîngerea înaintată.

13. În motivarea soluției adoptate instanța a menționat că, potrivit art. 287 alin. (2) CPP, reluarea urmăririi penale poate fi dispusă de judecătorul de instrucție în cazul admiterii plîngerii depuse împotriva ordonanței procurorului de încetare a urmăririi penale ori de clasare a cauzei penale sau de scoatere a persoanei de sub urmărire penală. Alin. (4) al aceluiași articol prevede că, în cazurile în care ordonanțele de încetare a urmăririi penale, clasarea cauzei penale sau de scoatere a persoanei de sub urmărire au fost adoptate legal, reluarea urmăririi penale poate avea loc numai dacă apar fapte noi sau recent

descoperite ori un viciu fundamental în cadrul urmăririi precedente au afectat hotărîrea respectivă. În cazul descoperirii unui viciu fundamental, urmărirea penală poate fi reluată nu mai târziu de un an de la intrarea în vigoare a ordonanței de încetare a urmăririi penale, clasarea ei sau scoaterea persoanei de sub urmărire penală.

La fel, art. 4 alin. (1) al Protocolului 7 adițional al Convenției Europene, stipulează că nimeni nu poate fi urmărit sau pedepsit penal de către jurisdicțiile aceluiași stat pentru săvârșirea infracțiunii pentru care a fost deja achitat sau condamnat printr-o hotărîre definitivă conform legii și procedurii penale ale acestui stat.

Conform dispoziției art. 4 alin. (2) al Protocolului 7 adițional al Convenției, dispozițiile paragrafului precedent nu împiedică redeschiderea procesului, conform legii și procedurii penale a statului respectiv, dacă fapte noi ori recent descoperite sau un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente sunt de natură să afecteze hotărîrea pronunțată. Concomitent, alin. (3) al aceluiași articol, în mod expres arată că nici o derogare de la prezentul articol nu este îngăduită în temeiul art. 15 din Convenție.

Un alt argument invocat de instanță la respingerea plîngerii înaintate, a fost că prin încheierea Judecătoriei Centru, mun. Chișinău din 20 noiembrie 2012, s-a respins plîngerea avocatului Al. Sicinski în interesele societății comerciale „AGRO-MONDIAL” SRL, menținînd fără modificări ordonanța din 07 noiembrie 2012, de încetare a urmăririi penale pe cauza penală nr. 2010036230, emisă de procurorul în procuratura mun. Chișinău, O. Baci și ordonanța procurorului, V. Lupu din 14 decembrie 2012, de respingere a plîngerii.

Prin urmare, avînd în vedere că, potrivit dispoziției art. 467 alin. (1) CPP, hotărîrile judecătorești definitive și ordonanțele procurorului privind încetarea urmăririi penale sînt obligatorii pentru toate persoanele fizice și juridice din țară și au putere executorie pe întregul teritoriu al Republicii Moldova, iar la caz, deja există o hotărîre judecătorească definitivă pe marginea aceluiași cerințe formulate de avocatul Ig. Selchin în interesele firmelor „Ostalagro” SRL, „Avinion Corn” SRL și a lui Ghenadie Talmațchi, astfel instanța nu se poate expune în mod repetat asupra unor fapte care au fost deja stabilite printr-o hotărîre judecătorească irevocabilă.

14. Nefiind de acord cu încheierea în cauză, petiționarii Gh. Talmațchi și societățile comerciale: „Ostalagro” SRL și „Avinion Corn” SRL, au atacat-o cu recurs în anulare, prin care solicită casarea încheierii Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău din 18 februarie 2013 și a încheierii Judecătoriei Centru, mun. Chișinău din 20 noiembrie 2012, deoarece acestea sunt vădit ilegale, fiind adoptate cu încălcarea gravă a drepturilor fundamentale a persoanei și afectate de un viciu fundamental.

Recurenții invocă că încheierea judecătorului de instrucție a Judecătoriei Rîșcani din 18 februarie 2013, nu este motivată în sensul paragrafului 1 al art. 6 CEDO, care prevede că organele naționale sunt obligate să-și motiveze hotărîrile adoptate, iar instanța la compartimentul motivelor de fapt nu s-a expus nici la un motiv invocat de părțile vătămate.

În drept, recursul în anulare este întemeiat pe prevederile art. 453 CPP, art. 6§1, 13 din Convenția Europeană și art. 4 al Protocolului nr. 7 al Convenției Europene și art. 4, 8, 9, 15, 16, 18, 20, 26, 46 din Constituția Republicii Moldova.

15. Examinînd admisibilitatea în principiu a recursului în anulare declarat, în baza materialelor dosarului și în raport cu motivele invocate, Colegiul penal conchide că acesta este inadmisibil pentru următoarele considerente.

În temeiul art. 453 CPP, raportat la prevederile art. 6 pct. 44), 22 alin. (3) CPP, art. 4§2 al Protocolului nr. 7 al Convenției Europene a Drepturilor Omului, hotărârile irevocabile pot fi atacate cu recurs în anulare în scopul reparării erorilor de drept comise la judecarea cauzei, în cazul în care un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente a afectat hotărîrea atacată, inclusiv cînd Curtea Europeană a Drepturilor Omului informează Guvernul Republicii Moldova despre depunerea cererii.

Viciu fundamental în cadrul procedurii precedente, care a afectat hotărîrea pronunțată, se consideră încălcare esențială a drepturilor și libertăților garantate de Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, de alte tratate internaționale, de Constituția Republicii Moldova și de alte legi naționale.

Potrivit alin. (2) al aceluiași articol, recursul în anulare este inadmisibil dacă nu se întemeiază pe temeiurile prevăzute în prezentul articol sau este declarat repetat.

Din textul recursului declarat, se constată că petiționarii, în drept, își întemeiază recursul pe prevederile art. 453 CPP, art. 6§1, 13 și art. 4 al Protocolului nr. 7 al Convenției Europene și art. 4, 8, 9, 15, 16, 18, 20, 26, 46 din Constituția Republicii Moldova, invocînd că hotărârile irevocabile, și anume, încheierea Judecătorei Rîșcani, mun. Chișinău din 18 februarie 2013 și încheierea Judecătorei Centru, mun. Chișinău din 20 noiembrie 2012, sunt pasibile de a fi atacate cu recurs în anulare în scopul reparării erorilor de drept comise la judecarea cauzei, în cazul în care un viciu fundamental a afectat hotărârile respective.

Potrivit dispoziției art. 452 CPP, Procurorul General și adjuncții lui, persoanele menționate în art. 401 alin. (1) pct. 2) și 3), și în numele acestora, apărătorul sau reprezentantul lor legal, pot declara la Curtea Supremă de Justiție recurs în anulare împotriva hotărîrilor judecătorești irevocabile după epuizarea căilor ordinare de atac.

În continuare, Colegiul penal specifică că, la 27.10.2012 a intrat în vigoare Legea nr. 66 din 05.04.2012 pentru modificarea și completarea Codului de procedură penală. Potrivit pct. 144 al art.(1) din legea menționată, prevederile expuse în alin.(2) și (3) din art.452 CPP au fost abrogate.

Alin. (3) al art. 452 CPP, pînă la abrogare, prevedea că persoanele menționate la art. 313 alin. (1) CPP, precum și Procurorul General și adjuncții acestuia, pot declara recurs în anulare împotriva încheierilor irevocabile a judecătorului de instrucție cu privire la pornirea urmăririi penale, scoaterea persoanei de sub urmărire penală, încetarea urmăririi penale, clasarea cauzei penale și reluarea urmăririi penale în cazurile prevăzute la art.453 CPP.

În speța în cauză, recursul în anulare a fost depus la 15 martie 2013, deci după intrarea în vigoare a legii menționate.

În consecință, pornind de la dispoziția art. 3 CPP, se menționează că în desfășurarea procesului penal se aplică legea procesuală care este în vigoare în timpul urmăririi penale sau al judecării cauzei în instanța judecătorească.

Legea procesual penală poate avea efect ultraactiv, adică dispozițiile acesteia, în perioada de tranziție la o nouă lege procesual penală, pot rămâne aplicabile acțiunilor procesuale reglementate de legea nouă, cu condiția că caracterul ultraactiv al normei trebuie să fie reglementat expres de legea nouă.

Dat fiind faptul, că în dispozițiile art. II din Legea nr. 66 din 05.04. 2012 pentru modificarea și completarea Codului de procedură penală, nu este prevăzut caracterul ultraactiv al prevederilor art. 452 alin. (3) CPP, în redacția de pînă la intrarea în vigoare a Legii nr. 66, care prevedea posibilitatea contestării cu recurs în anulare și a încheierilor irevocabile adoptate în ordinea prevăzută de art. 313 CPP, recursul în anulare depus de recurenți urmează a fi declarat inadmisibil, ca fiind utilizată o cale de atac neprevăzută de lege pentru asemenea hotărîri judecătorești.

Un alt argument în sprijinul soluției adoptate îl constituie faptul că, potrivit art. 313 alin. (6) CPP, încheierile judecătorului de instrucție, adoptate pe marginea examinării plîngerilor declarate împotriva ordonanțelor procurorului privind încetarea urmăririi penale, clasarea cauzei penale cu reluarea urmăririi penale sînt hotărîri irevocabile, iar căile de atac împotriva acestora pot fi exercitate în strictă conformitate cu legea, de la care nu se permite nici o derogare.

Principiul irevocabilității hotărîrii judecătorești rezultă din principiul stabilității și siguranței raporturilor juridice, element esențial al preeminenței dreptului într-o societate democratică, așa cum este consacrat și în preambulul Convenției Europene pentru Drepturile Omului.

Or, la caz, se menționează că dreptul de a declara recurs în anulare, poate fi exercitat numai în privința acelor hotărîri judecătorești irevocabile, care au epuizat căile ordinare de atac, reglementate de Capitolul IV, Secțiunea I și Secțiunea a II-a a Codului de procedură penală – calea apelului și a recursului ordinar.

Prin urmare, din interpretarea dispozițiilor legale sus-menționate raportate la cauza dată rezultă că, în ceea ce privește încheierea judecătorului de instrucție, adoptată în ordinea prevăzută de art. 313 CPP, aceasta nu cade sub incidența categoriilor de hotărîri irevocabile prevăzute de alin.(1) art.452 CPP, care pot fi contestate cu recurs în anulare la Curtea Supremă de Justiție, iar recursul declarat împotriva încheierii judecătorului de instrucție, care este irevocabilă, este inadmisibil, deoarece o asemenea hotărîre nu este susceptibilă de a mai fi atacată cu recurs în anulare. Aceasta concluzie derivă și din regula unicității dreptului de a folosi o cale de atac, care a fost exercitată în cauza respectivă prin controlul efectuat de către judecătorul de instrucție a legalității ordonanței din 07 noiembrie 2012 de încetare a urmăririi penale pe cauza penală nr. 2010036230 emisă de procurorul O. Baciș și ordonanța procurorului V. Lupu din 14 decembrie 2012 de respingere a plîngerii petiționarului.

Eliminarea căilor extraordinare de atac în această materie este justificată și de caracterul special al procedurii instituite de prevederile art. 313 CPP, legiuitorul urmărind astfel să asigure celeritatea acesteia și obținerea în mod rapid a unei hotărîri irevocabile și definitive prin care să fie exercitat controlul judiciar asupra acțiunilor și actelor ilegale ale organului de urmărire penală și ale organelor care exercită activitatea specială de investigații, pentru asigurarea bunei desfășurări a procesului penal.

Cu referire la argumentul invocat de recurent privind faptul că încheierea judecătorului de instrucție este afectată de un viciu fundamental, care rezultă din admiterea erorilor grave de drept la adoptarea acesteia, în consecință, fiind astfel încălcate drepturile fundamentale ale persoanei fizice și juridice prevăzute de art. 6§1, 13, CEDO și art. 4 al Protocolului nr. 7 al CEDO – dreptul la un proces echitabil, dreptul la un recurs efectiv și dreptul persoanei de a nu fi judecat sau pedepsit de două ori, se relevă următoarele.

Potrivit art. 13 CEDO, orice persoană ale cărei drepturi și libertăți recunoscute de prezenta convenție au fost încălcate are dreptul de a se adresa efectiv unei instanțe naționale, chiar și dacă încălcarea ar fi fost comisă de persoane care au acționat în exercitarea atribuțiilor lor oficiale.

Prin urmare, la caz, se menționează că drepturile petiționarilor, de a folosi calea unui recurs efectiv nu a fost încălcat, în sensul că ordonanțele din 07 noiembrie 2012, de încetare a urmăririi penale pe cauza penală nr. 2010036230 emisă de procurorul O. Baciuc și ordonanța procurorului V. Lupu din 14 decembrie 2012, de respingere a plîngerii, s-au controlat de o instanță competentă, și anume, de judecătorul de instrucție din cadrul judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău, care a verificat legalitatea încetării urmăririi penale în privința administratorului SRL „AGRO-MONDIAL” - Petrea V., adoptînd o hotărîre irevocabilă în acest sens.

În final, concluzionînd asupra celor expuse, statuăm că noile modificări survenite în procedura penală, permit de a conchide că hotărîrile adoptate de judecătorul de instrucție în ordinea art.313 CPP, privind pornirea urmăririi penale, scoaterea persoanei de sub urmărire penală, încetarea urmăririi penale, clasarea cauzei penale și reluarea urmăririi penale, începînd cu 27 octombrie 2012, nu mai pot fi examinate în ordinea recursului în anulare.

16. În conformitate cu art. 432 alin. (1) – (2) pct.1) și art.456 Codul de procedură penală, Colegiul penal

DECIDE :

Inadmisibilitatea recursului în anulare declarat de către Ghenadie Talmațchi și SRL „Ostalagro”, în persoana administratorului Valentin Osoianu și SRL „Avinion Com” în persoana administratorului Andrei Filimonov, împotriva încheierii judecătorului de instrucție a Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău din 18 februarie 2013, din motivul utilizării unei căi de atac neprevăzute de lege.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 02.08.2013.

Președinte /semnătura/ Constantin Gurschi

Judecători /semnătura/ Andrei Harghel

/semnătura/ Galina Stratulat

Copia corespunde originalului

Președinte

Constantin Gurschi